

До спеціалізованої вченої ради
Д 08.727.02 у Дніпровському
державному університеті
внутрішніх справ

ВІДГУК

опонента, кандидата юридичних наук Федитника Василя Миколайовича на дисертацію Чегіля Антона Леонідовича на тему: «Відповідальність за вимагання неправомірної вигоди у кримінальному праві України», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право

Актуальність теми дослідження. Вивчення поданих Чегілем А.Л. матеріалів дисертації та автореферату, а також ознайомлення з його публікаціями, дає підстави стверджувати, що автором було проведено достатній науково-правовий аналіз теми, актуальної як у теоретичному, так і у практичному плані, сформульовано висновки і пропозиції, що мають інноваційний характер.

Оцінюючи дисертацію в цілому, можна констатувати, що автор досягнув поставлених перед собою цілей, роботу виконав на належному науковому та методологічному рівні. Такий загальний висновок підтверджується за основними критеріями, за якими оцінюються такі наукові роботи.

Обрана тема відповідає спеціальності наукового пошуку та визначається, перш за все, тим, що актуальність дослідження проблеми відповідальності за вимагання неправомірної вигоди обумовлена необхідністю забезпечення системної та ефективної протидії корупції, яка являє собою деструктивний феномен, що суттєво підриває авторитет державних інституцій, порушує принципи добросовісної конкуренції в приватному секторі та загрожує стабільності національної економіки. У контексті гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, визначеними, зокрема, Конвенціями ООН та Ради Європи щодо боротьби з корупцією, особливої ваги набуває питання правової несумісності та відсутності єдиної системи санкцій за вимагання як у публічній, так і в приватній сферах. Аналіз даної проблематики дає змогу не лише виявити прогалини у чинному законодавстві, такі як відсутність чітко закріплених обмежень на зайняття посад, але й сформулювати обґрунтовані пропозиції для вдосконалення кримінально-правових заходів впливу. Це включає впровадження таких інструментів, як кратні штрафи, які сприяють реалізації принципів справедливості та забезпечення невідворотності покарання за найбільш зухвалі прояви корупційної діяльності.

Крім того, актуальність даного дослідження зумовлюється як стійкою тенденцією до зростання кількості відповідних кримінальних правопорушень, так і відсутністю узагальненої офіційної статистики щодо окремої кваліфікуючої ознаки «вимагання неправомірної вигоди». За даними офіційної звітності Офісу

Дніпровський державний університет	
внутрішніх справ	
Вхід №	12.06.10
Основний док.	10
Додаток	

Генерального прокурора за 2023–2025 роки та січень 2026 року, у структурі кримінальних правопорушень, пов'язаних із одержанням або наданням неправомірної вигоди (статті 354, 368, 368-3, 368-4, 369-2 КК України), спостерігається загальна тенденція до зростання кількості облікованих проваджень. Так, якщо у 2023 році сукупна кількість облікованих кримінальних правопорушень за вказаними статтями становила 1916, то у 2024 році — 2467, а у 2025 році — вже 3073. Тобто за два роки приріст склав понад 60%. Особливо показовим є стрімке зростання за ст. 369-2 КК України (зловживання впливом): з 411 випадків у 2023 році до 1211 у 2025 році. Також суттєве зростання зафіксовано за ст. 354 та 368-3 КК України у 2025 році. Навіть показники лише за січень 2026 року свідчать про збереження високого рівня реєстрації таких правопорушень. Особливої уваги заслуговує динаміка вручення повідомлень про підозру, що свідчить про підвищення процесуальної активності органів досудового розслідування та реальну кримінально-правову реакцію держави на такі діяння. Водночас суттєвою проблемою є те, що офіційна статистична звітність не містить диференційованих даних саме щодо випадків, у яких інкримінується кваліфікуюча ознака «вимагання неправомірної вигоди». Облік здійснюється за статтями Особливої частини КК України загалом, без виокремлення форм об'єктивної сторони, зокрема вимагання неправомірної вигоди як способу вчинення злочину. Це унеможливорює: визначення реального рівня поширеності саме вимагання неправомірної вигоди; проведення коректного кримінологічного аналізу відповідного явища; оцінку ефективності застосування кваліфікуючих ознак; формування обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення законодавства та правозастосовної практики. Таким чином, актуальність дослідження зумовлена, з одного боку, стабільним зростанням кількісних показників кримінальних правопорушень корупційної спрямованості, а з іншого — відсутністю спеціалізованої статистичної інформації щодо ознаки «вимагання», яка має самостійне кримінально-правове значення та впливає на кваліфікацію, ступінь суспільної небезпечності діяння і призначення покарання. У сучасних умовах трансформації антикорупційної політики та підвищення вимог до аналітичного забезпечення кримінальної юстиції наукове дослідження проблем кваліфікації та обліку випадків вимагання неправомірної вигоди набуває особливої теоретичної та практичної значущості.

Наведене вище дозволяє стверджувати про безсумнівну актуальність, необхідність і своєчасність дисертаційного дослідження А.Л. Черіля.

Зв'язок дисертаційного дослідження з програмами, темами і планами, затвердженими на загальнодержавному і відомчому рівнях, безумовно, сприяє забезпеченню значимості даного дисертаційного дослідження. Робота виконана відповідно до: Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 04 березня 2023 року № 220), «Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки» (Закон України розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.06.2022 № 2322-ІХ), «Про схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю» (розпорядження Кабінету Міністрів України розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 482-

р), наказу МВС України «Про затвердження тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки» від 11.06.2020 р. № 454, основних напрямів наукових досліджень Науково-дослідного інституту публічного права на 2020–2025 рр., а також Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2016–2020 р., схвалених постановою Загальних зборів Національної академії правових наук України від 03.03.2016 р.; тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства освіти і науки на 2022–2026 роки, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.02.2022 р. № 109.

Мета і задачі дослідження сформульовані належним чином, відповідно до теми дослідження. Так, мета роботи полягає у формуванні цілісної наукової кримінально-правової характеристики вимагання неправомірної вигоди як ознаки складів кримінальних правопорушень, передбачених статтями 354, 368, 368-3, 368-4, 369-2 КК України, а також розроблення науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення кримінального законодавства та практики його застосування у сфері протидії відповідним корупційним проявам.

Уявляється, що у дисертації належним чином визначені об'єкт і предмет дослідження.

Методи дисертаційного дослідження, вибрані і застосовані автором, відповідають предмету дослідження. Зокрема, *Історико-правовий метод* використовувався для аналізу генезису кримінальної відповідальності за вимагання неправомірної вигоди. *Порівняльно-правовий метод* застосовувався для аналізу редакцій дореволюційних кримінальних Уложень, радянських кримінальних кодексів, чинного КК України та законодавства європейських країн. Метод дозволив дослідити різні доктринальні позиції та порівняти національне законодавство з міжнародними антикорупційними стандартами. Окрім того, використовувався при зіставленні норм КК зарубіжних країн. У порівнянні вимоги до караності за «публічну» і «приватну» корупцію (ст. 368 КК та ст. 368-3, 368-4 КК) (підрозділи 1.1., 1.2., 1.3., 2.2., 3.1., 4.1.). *Формально-юридичний або догматичний метод* став основним інструментом для аналізу диспозицій кримінальних норм, юридичних конструкцій складів кримінальних правопорушень, тлумачення ключових понять, таких як «вимагання», «вимушування», «хабар» і «неправомірна вигода». Його застосування дозволило проаналізувати законодавчі конструкції та дефініції чинного КК України, уточнити особливості законодавчої техніки історичних періодів та ідентифікувати певні колізії у визначеннях спеціальних суб'єктів кримінальних правопорушень і предмету неправомірної вигоди. Також цей метод сприяв класифікації санкцій на відносно-визначені, альтернативні та кумулятивні види (підрозділи 1.1., 1.2., 1.3., 2.2., 3.1., 3.2., 4.2.). *Системно-структурний метод* використовувався для визначення місця норм щодо вимагання в межах системи кримінального законодавства різних періодів (злочини проти власності, службові правопорушення, корупційні кримінальні діяння) та з'ясування

еволюції їх функціональної ролі. Застосовувався для аналізу розташування норми про вимагання неправомірної вигоди в структурі корупційних кримінальних правопорушень, а також для дослідження складу відповідних кримінальних правопорушень (об'єкт, предмет, суб'єкт, суб'єктивна сторона). За допомогою цього методу вивчалось місце вимагання неправомірної вигоди у межах службових та корупційних кримінальних правопорушень, проводився аналіз структури розділів КК України і співвідношення між основними та кваліфікованими складами кримінальних правопорушень. Також розглядається суб'єкт кримінального правопорушення як складова частина його складу разом із об'єктивною та суб'єктивною сторонами і об'єктом. Крім того, здійснювалась класифікація ознак суб'єктивної сторони на обов'язкові (вина у формі прямого умислу) та факультативні (мотив, мета), а також оцінювалось значення цих ознак у процесі кваліфікації. Також здійснювалось порівняння тяжкості кримінальних правопорушень із суворістю покарань, що за них передбачені. Окремо розмежувався інститут звільнення від кримінальної відповідальності й суміжними категоріями: малозначність діяння, неосудність, недосягнення віку притягнення до відповідальності та обставини, що виключають злочинність діяння (відповідно до підрозділів 1.1., 1.2., 1.3., 2.2., 3.1., 3.2., 4.1., 4.2.).

Діалектичний метод використаний для розгляду наукових підходів до вимагання неправомірної вигоди в їх розвитку, взаємозв'язку та суперечностей, а також для виявлення тенденцій еволюції доктринальних позицій; для дослідження вимагання неправомірної вигоди як динамічного правового явища у взаємозв'язку з еволюцією антикорупційного законодавства, виявлення внутрішніх суперечностей законодавчої конструкції (зокрема співвідношення «прохання» і «вимагання») та обґрунтування шляхів їх подолання; для дослідження еволюції антикорупційного законодавства (зміна редакцій примітки до ст. 364 КК, заміна ст. 368-2 на ст. 368-5, тощо), а також для аналізу суперечностей у визначенні спеціальних суб'єктів; при розгляді суб'єктивної сторони в нерозривному зв'язку з об'єктивними ознаками кримінального правопорушення, показавши, як внутрішнє психічне ставлення особи відображається у зовнішніх діях (вимогах, погрозах); при розгляді караності не як статичної ознаки, а як динамічної реакції держави на зміну суспільної небезпечності діяння, зокрема через призму вимагання (підрозділи 1.2., 2.2., 3.1., 3.2., 4.1.).

Статистичний метод використаний для опрацювання даних Судової адміністрації за 2020–2024 роки. Це дало змогу виявити реальну картину «репресивності» закону та «інертності» щодо окремих складів (наприклад, відсутність практики за ст. 368-3 КК України) (підрозділ 4.1.).

Логіко-семантичний метод застосований для тлумачення змісту понять «усвідомлення суспільної небезпечності», «бажання настання наслідків» та аналізу термінології, що характеризує інтелектуальний і вольовий критерії вини (підрозділ 3.2.).

Аналіз судової практики використовувався для вивчення матеріалів Єдиного державного реєстру судових рішень щодо кваліфікації діянь за ч. 3 ст. 369-2 КК України, що дало змогу виявити тенденції перекваліфікації та проблеми доведення ознаки вимагання (підрозділ 2.2.).

Метод аналізу та синтезу використовувався під час опрацювання наукових джерел, виокремлення

окремих концепцій (щодо поняття неправомірної вигоди, спеціального суб'єкта, об'єкта, суб'єктивної сторони тощо) та їх подальшого узагальнення для формування цілісного уявлення про стан наукової розробленості проблеми (підрозділ 1.2.). *Індукція* при узагальненні позицій науковців щодо ознак осіб, які надають публічні послуги; *дедукція* - при виведенні ознак «службової особи юридичної особи приватного права» через логічне відмежування від загального поняття службової особи (ст. 18 КК) (підрозділ 3.1.).

Емпірична база дослідження забезпечується різними репрезентативними даними: узагальнення правозастосовної діяльності Офісу Генерального прокурора щодо динаміки корупційних правопорушень за 2020–2025 роки; звітність Державної судової адміністрації України за формою № 6 (Про стан розгляду справ про кримінальні корупційні правопорушення) за період 2020–2024 років; вироки Вишого антикорупційного суду (ВАКС) та постанов Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо розмежування статусів службових осіб; узагальнення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду стосовно дотримання принципів індивідуалізації покарання у справах про корупцію; вироки Єдиного державного реєстру судових рішень за ст. ст. 354, 368, 369-2 КК України, де досліджувався вплив «особистих інтересів» суб'єкта на кваліфікацію діяння; статистика закриття кримінальних проваджень на підставі ч. 5 ст. 354 КК України тощо.

Зазначене вище забезпечує належний ступінь обґрунтованості висновків і пропозицій, сформульованих у результаті дисертаційного дослідження, та їх достовірність.

Як видно із матеріалів, що містяться у додатках, результати дисертаційного дослідження отримали належну апробацію, що також засвідчує визнання їх значущості для практики.

Структура роботи відповідає темі дисертаційного дослідження, його меті і задачам. Робота складається з анотації, вступу, чотирьох розділів, що включають дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 261 сторінок, обсяг тексту 217 сторінок, список використаних джерел (257 найменувань) розміщено на 30 сторінках.

Публікації. Результати дослідження відображені у 7 публікаціях, у тому числі 4 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, 1 статті – у науковому періодичному виданні іншої держави, а також 2 тезах доповідей за результатами участі в конференціях.

Оцінюючи основні положення дисертації, слід зазначити наступне.

Всі розділи та підрозділи дисертації складають взаємопов'язану логічну систему. У висновках дисертант надає свої пропозиції, які, як вже підкреслювалось, обґрунтовані і безпосередньо витікають із змісту роботи. В цілому, слід підтримати основні положення дисертації, що виносяться на захист.

Як позитивну рису слід відзначити ту обставину, що висновки після кожного із розділів роботи сформульовані автором досить чітко та відображають

головні положення дослідження. Загалом можна зробити висновок, що структура дисертації А.Л. Чегіля повністю відповідає логіці наукового пошуку та дозволила автору послідовно зупинитися на основних проблемних питаннях протидії цьому негативному явищу.

Викладені у вступі та розділах основної частини дисертації положення, які стосуються постановки проблеми в цілому, окремих її аспектів, переконують у тому, що відповідні питання є теоретично і практично важливими, перспективними для наукового дослідження.

У дисертації здійснено комплексне кримінально-правове дослідження вимагання неправомірної вигоди як ознаки складів корупційних кримінальних правопорушень, передбачених КК України. Робота спрямована на формування цілісної доктринальної моделі вимагання неправомірної вигоди як самостійного кримінально-правового феномену, визначення його правової природи, змісту об'єктивних і суб'єктивних ознак, особливостей суб'єкта, предмета та заходів кримінально-правового впливу.

На підставі історико-правового аналізу виокремлено сім етапів еволюції кримінальної відповідальності за вимагання — від римсько-правових уявлень до положень проєкту нового кримінального законодавства України. Доведено, що вимагання пройшло шлях від майнового насильницького посягання до складної форми корупційного примусу, яка посягає на сферу службової діяльності, публічні інтереси та принципи доброчесності.

Проаналізовано сучасний стан наукової розробленості проблеми вимагання неправомірної вигоди, встановлено відсутність концептуальної єдності у визначенні ключових елементів складу відповідних кримінальних правопорушень, зокрема об'єкта, предмета, спеціального суб'єкта та ознак примусу. Виявлено проблеми законодавчої техніки та правозастосування, що зумовлюють необхідність формування узгодженої доктринальної моделі вимагання неправомірної вигоди як самостійного об'єкта кримінально-правового аналізу.

Порівняльно-правовий аналіз законодавства європейських держав, країн пострадянського простору та держав англосаксонської правової сім'ї засвідчив загальну тенденцію до посилення кримінально-правової протидії вимаганню неправомірної вигоди, розширення кола суб'єктів відповідальності та поєднання каральних і превентивних механізмів. Доведено, що вимагання неправомірної вигоди розглядається як системна загроза публічному управлінню та принципу верховенства права, що потребує комплексного та узгодженого нормативного регулювання.

Здійснено комплексний аналіз об'єктивних ознак складів кримінальних правопорушень, обов'язковою або кваліфікуючою ознакою яких є вимагання неправомірної вигоди, передбачених статтями 354, 368, 368-3, 368-4, 369-2 КК України. Обґрунтовано, що їх родовим об'єктом є суспільні відносини у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, а безпосереднім — конкретні відносини, що забезпечують законність, неупередженість і незалежність реалізації повноважень спеціальними суб'єктами. Доведено, що вимагання неправомірної вигоди становить підвищено

небезпечну форму корупційного посягання, оскільки поєднує використання службового становища з примусовим впливом на потерпілу особу. Визначено, що предметом відповідних кримінальних правопорушень є неправомірна вигода як самостійний і обов'язковий предмет злочину, який має матеріальну або нематеріальну природу та характеризується відсутністю законних підстав для його одержання чи надання. Наголошено, що саме неправомірна вигода конкретизує зміст посягання, впливає на кваліфікацію діяння та визначає ступінь його суспільної небезпечності.

Розкрито особливості об'єктивної сторони вимагання неправомірної вигоди, зокрема зміст погрози та її зв'язок зі службовим статусом спеціального суб'єкта. Проведено розмежування між вимаганням і проханням неправомірної вигоди, ключовою відмінністю яких є наявність примусу та загрози законним правам і інтересам особи. Окрему увагу приділено проблемам кваліфікації вимагання у складі зловживання впливом та суперечностям чинної законодавчої конструкції. Доведено необхідність уніфікації законодавчого визначення вимагання неправомірної вигоди, забезпечення юридичної визначеності та можливого визнання його самостійним закінченим складом кримінального правопорушення з метою підвищення ефективності кримінально-правової протидії корупції.

Здійснено комплексний аналіз суб'єкта та суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень, ознакою яких є вимагання неправомірної вигоди (ст. 354, 368, 368-3, 368-4, 368-5, 369-2 КК України). Встановлено, що законодавець передбачає як загального, так і спеціального суб'єкта, диференціюючи останнього залежно від сфери діяльності, характеру повноважень, функціонального статусу та джерела фінансування. Виокремлено основні групи спеціальних суб'єктів і окреслено проблеми їх законодавчого визначення, зокрема щодо службових осіб юридичних осіб приватного права, осіб, які надають публічні послуги, та працівників, що не є службовими особами. Обґрунтовано необхідність уніфікації термінології та уточнення критеріїв розмежування відповідних складів кримінальних правопорушень. Проаналізовано підходи до визначення суб'єкта зловживання впливом та констатовано відсутність єдності в науковій доктрині щодо його правової природи. Наголошено на складності та багаторівневості системи спеціальних суб'єктів у корупційних кримінальних правопорушеннях, що зумовлює потребу в подальшому вдосконаленні законодавчого регулювання.

Досліджено суб'єктивну сторону відповідних складів, встановлено, що вони можуть бути вчинені виключно з умисною формою вини у виді прямого умислу. Розкрито зміст інтелектуального та вольового моментів умислу, визначено роль мотиву й мети у кваліфікації діяння. Обґрунтовано, що вина є обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони, а мотив і мета в окремих випадках набувають кваліфікуючого значення. Доведено, що правильне встановлення суб'єкта та суб'єктивної сторони є визначальним для забезпечення єдності правозастосування та ефективної протидії корупційним кримінальним правопорушенням.

Здійснено комплексний аналіз заходів кримінально-правового впливу у

складах кримінальних правопорушень, ознакою яких є вимагання неправомірної вигоди. Встановлено, що караність таких діянь відображає їх підвищену суспільну небезпечність та реалізується через систему відносно визначених, переважно кумулятивних санкцій, які поєднують позбавлення волі з обов'язковими додатковими покараннями. Обґрунтовано, що законодавець загалом дотримується принципу пропорційності, однак виявлено непослідовність у встановленні додаткових санкцій, зокрема щодо позбавлення права обіймати певні посади у випадках зловживання впливом. Проаналізовано статистичні тенденції правозастосування, які свідчать про концентрацію кримінально-правової репресії у сфері публічної корупції та менш активне застосування норм щодо приватного сектору.

Окрему увагу приділено інституту звільнення від кримінальної відповідальності. Констатовано, що у сфері корупційних кримінальних правопорушень його застосування має обмежений та селективний характер, що зумовлено пріоритетом принципу невідворотності відповідальності. Єдиною загальною підставою звільнення фактично залишається закінчення строків давності, тоді як спеціальний заохочувальний механізм (ч. 5 ст. 354 КК України) застосовується лише за наявності добровільного повідомлення та активного сприяння викриттю злочину і не поширюється на випадки вимагання чи одержання неправомірної вигоди. Доведено, що вимагання неправомірної вигоди як кваліфікуюча ознака істотно підвищує ступінь суспільної небезпечності діяння та зумовлює посилення карального впливу, водночас інститут звільнення від кримінальної відповідальності у цій сфері виконує допоміжну функцію, спрямовану передусім на забезпечення ефективності викриття більш небезпечних корупційних проявів.

Оцінюючи дисертаційне дослідження в цілому, можна зробити висновок, що воно розвиває і поглиблює сучасні концептуальні уявлення про теорію запобігання корупційним кримінальним правопорушенням.

Автореферат відображає основний зміст дисертації.

Текст дисертації викладено логічно, зрозумілою мовою.

У той же час, слід визначити **низку зауважень** щодо даного дисертаційного дослідження, які можуть стати предметом для наукової дискусії під час захисту. Зокрема:

1. У вступі дисертації та розділі автореферату «Наукова новизна одержаних результатів» автор зазначає, що його праця є одними із перших комплексних досліджень, яке присвячене формуванню комплексної, концептуально цілісної доктринальної моделі вимагання неправомірної вигоди як самостійного кримінально-правового феномену, що поєднує історичний, порівняльно-правовий, нормативний та доктринальний аналіз положень КК України.

Водночас, при розкритті змісту 1, 3, 4 пунктів новизни «вперше» автор послуговується не поняттям «вимагання неправомірної вигоди», а більш загальним терміном «вимагання», що свідчить про можливе помилкове

ототожнення кримінально-правового поняття «вимагання» та «вимагання неправомірної вигоди», адже як імпліцитно впливає зі змісту дисертації, автор розмежовує ці поняття. Тому під час публічного захисту є необхідність пояснення позиції автора.

2. Як вбачається зі змісту дисертаційного дослідження, автором використано значну емпіричну базу, в тому числі й постанови Касаційного кримінального суду Верховного Суду.

Водночас, як встановлено при аналізі змісту дисертаційного дослідження та переліку використаних автором не зазначається правова позиція Верховного Суду щодо питання вимагання неправомірної вигоди, в якій визначено основоположний підхід до вирішення зазначеної проблематики. Зокрема, в Верховний Суд в Постанові колегії суддів Другої судової палати ККС від 09.12.2025 у справі № 159/7/20 (провадження № 51-2473км25) виснував, що така ознака, як вимагання неправомірної вигоди, може бути поставлена у вину за наявності трьох основних чинників:

- ініціатором давання (одержання) неправомірної вигоди є службова особа, яка одержує таку вигоду;

- пропозиція про давання (одержання) неправомірної вигоди має характер вимоги (примусу), що підкріплюється відкритою погрозою або створенням таких умов, які переконують особу, яка надає таку вигоду, в наявності реальної небезпеки (прихована погроза) її правам та законним інтересам, що змушує погодитися з вимогою особи, яка вимагає неправомірну вигоду;

- дії, виконанням (невиконанням) яких погрожує вимагач, зумовлені його службовим становищем і, головне, мають протиправний характер та спрямовані на заподіяння шкоди правам та законним інтересам особи, яка надає неправомірну вигоду.

В зв'язку з цим, потребує додаткового обґрунтування автором під час публічного захисту можливості використання зазначених положень при формулюванні загального поняття вимагання неправомірної вигоди у складах злочинів, пов'язаних з вимаганням неправомірної вигоди.

3. На с. 18 автореферату у висновках автор вказує на те, що перспективними напрямками вдосконалення санкцій за досліджувані кримінальні правопорушення є: уніфікація підходів до призначення додаткових покарань; гармонізація санкцій за публічну та приватну корупцію; обмеження надмірно м'яких альтернативних покарань у випадках вимагання; запровадження штрафів, кратних розміру неправомірної вигоди. Не наведено аргументів, в зв'язку з якими обставинами ці питання не висвітлювались у дисертації, а тільки вказується на їх перспективності в подальших дослідженнях.

Зазначені вище зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційного дослідження, вони мають сприяти науковій дискусії під час

публічного захисту дисертації, як це і передбачено вимогами до процедури захисту дисертації.

Загальний висновок:

Дисертація **Чегіля Антона Леонідовича** на тему: «Відповідальність за вимагання неправомірної вигоди у кримінальному праві України» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, яке містить наукові положення та науково обґрунтовані результати, що розв'язують важливе науково-прикладне завдання і щодо яких здобувач є суб'єктом авторського права, а саме: воно дозволило дисертанту отримати результати, які є суттєвим внеском в науку кримінального права.

Виходячи з викладеного, на основі вивчення дисертації та наукових праць, опублікованих по темі дисертації, слід зробити висновок, що рецензована дисертація відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор – **Чегіль Антон Леонідович**, заслуговує на основі публічного захисту на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право.

Опонент –

**Старший партнер, керівник Департаменту
кримінально-правового захисту**

Адвокатського об'єднання

«Лігал Стратеджі»

кандидат юридичних наук

Василь ФЕДИТНИК